

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Editorial

Václav Klaus: **Narozeninový rozhovor pro Seznam Zprávy**

Jiří Weigl:

Myšlenky Václava Klause

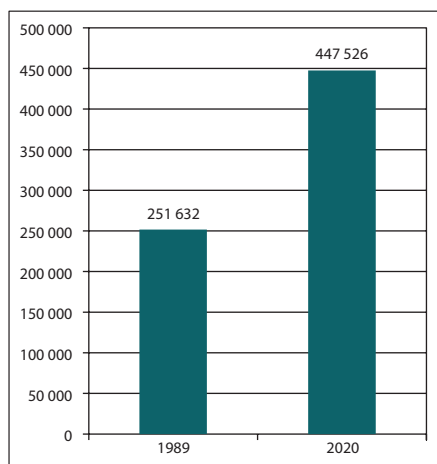
Výběr z přání k 80. narozeninám Václava Klause:

Miloš Zeman, Viktor Orbán, Ivan Gašparovič, Alena Schillerová, Dominik kardinál Duka, Ron Prosor, Evžen Hlinovský

Knižní novinky edice IVK

ČERVNOVÝ GRAF IVK

Počet osob ve věku 80+ v roce 1989 a dnes

Pozn.: data k 31. 12. 1989 a 31. 12. 2020

Institut Václava Klause o.p.s.

Šárecká 29

160 00 Praha 6

e-mail: office@institutvk.cz

www.institutvk.cz

IVK – Newsletter

Institutu Václava Klause

Registrace MK ČR E 11024

Periodicita: měsíčník

Datum vydání: 30. 6. 2021

Narozeninový rozhovor Václava Klause pro Seznam Zprávy

Václav Klaus

Pane prezidente, když se ohlédnete za životem, do jaké etapy byste se nejraději vrátil? Do studentských let, kdy jste hodně sportoval, anebo třeba do 90. let, kdy jste byl nejmocnější a na politickém vrcholu?

Já jsem ten, co si užívá každý moment svého života. Já bych se nikam nevracel, fakt. Přál bych si, aby to ještě chvíli takhle pokračovalo. To asi je můj sen.

Kapitola první – 40. léta

Vy jste před časem řekl, že jste nikdy nepoznal prostředí maloměsta, továren, staveb, studentských kolejí, vandrování nebo že jste nikdy nebyl na vodě. Tak se ptám, jestli vám třeba někdy v životě nechyběly tyhle sociální zkušenosti?

Člověk má tisíce životních, sociálních zkušeností a možná, že zase zažil některé jiné než ostatní. Že jsem nikdy nebyl na vodě, to jsem vždycky považoval za jistý defekt. Prostě spousta lidí považuje jet na vodu za něco mimořádného, za zážitek, ale já jsem se nějak k tomu nikdy nedostal. My jsme jezdili vždycky s rodiči do jižních Čech, tam byly jihočeské velké rybníky. Takže u vody jsem byl, ale nikdy jsme nejezdili na tu vodu.

Myslel jsem, že ta vaše věta „nikdy jsem nebyl na vodě“ byl takový váš vtíp a provokace. Podobně jako když říkáte, že neumíte „jít na jedno“. Pivo maximálně po tenisu na žízeň, ale rozhodně ne jen tak na jedno.

No to říkáte bezvadnou větou. To mi teď připomínáte ten můj dnešní věk. Teď už se to změnilo. Dřív jsem mohl pyšně a sebevědomě říci, že jsem nikdy nešel na pivo, protože to by se mi zdálo jako plýtvání času. No a teď už ubylo toho jít na tenis, tak už se mi stane, že jdu na to pivo.

Fakt jenom tak!?

Jenom tak, ano. Ale to je ztráta životní, že jo? To je prostě ztráta něčeho.

Kapitola druhá – 50. léta

Vzpomínáte, že jste nebyl Markem Bendou let osmdesátých, který by byl jako dítě svědkem opakovaného brutálního zatýkání svého otce. A že vašimi rodiči nebyl komunismus zpochybňován a že jste se zejména s otcem postupně dostával do stále větších rozporů. O co šlo?

Myslím, že jsem trochu povahově rebel a protestant v tom ironickém slova smyslu, protestující. Takže jsem ze začátku měl

EDITORIAL

Václav Klaus oslavil 19. června 2021 své 80. narozeniny. Sluší se zde na prvním místě poděkovat bezpočtu blízkých i vzdálenějších gratulantů. Poděkovat všem, kteří bývalé hlavě státu, a třeba i přes názorové neshody, přáli vše dobré a dokázali ocenit to pozitivní, co je s oslavencem spojuje, jak je ostatně v případě tak významného jubilea dobrým zvykem. Poděkovat všem těm, kdo se alespoň na čas povznesli nad každodenní spory či nesoulad a ponechali je všedním dnům. Není to vůbec samozřejmé a ne každý toho byl schopen. Dokázat ocenit názorově či jakkoli jinak blízkého člověka nebývá zpravidla nijak složité, nalézt a ocenit pozitiva názorového oponenta, nota bene v okamžiku, kdy se sluší vzdát hold věku, kterého se dožívá, je však teprve skutečným testem „demokrata“ v nás.

Jak jistě již mnozí čtenáři *Newsletteru* vědí, vydali jsme u příležitosti osmdesátin čtyři knihy a *Newsletter plus*, celkem tedy pět různých publikací. V minulém vydání jsme Vám předmluvou Ivo Strejčka představili sborník anglických textů Václava Klause *Free Society Fatally Endangered*. V tomto čísle si můžete přečíst předmluvu Jiřího Weigla ke knize citátů Václava Klause za celé jeho politopadové veřejné působení, jež do knihy *Myšlenky* sebral a uspořádal náš blízký spolupracovník Tomáš Břicháček.

Neméně originální je publikace *Podtrženo*, která vznikla ve spolupráci s nakladatelstvím Echo a přináší soubor z části

(Pokračování ze strany 1)

publikovaných a zčásti zcela nových a dříve nepublikovaných výpisků z čtenářských deníků Václava Klause z dob před rokem 1989 i z éry aktivní vrcholové politiky. Čtvrtou knihou, vydanou nakladatelstvím Oeconomica Vysoké školy ekonomické, je kniha *Transformace v ČR: cesta ke svobodě a prosperitě* publikující přednáškový text, který Václav Klaus vyučoval na Masarykově univerzitě v Brně a vyučuje (a zkouší) na VŠE v Praze. Poslední z publikací je osobní, ale jak už to u autora bývá zvykem ani trochu nepolitické *Narozeninové zamyšlení* (Newsletter plus 6/2021), které si můžete stáhnout a přečíst na stránkách IVK a které řada z nás považuje za osnovu k „velkým pamětem“ Václava Klause.

Na následujících stránkách „narozeninového“ čísla *Newsletteru* naleznete také jeden z řady narozeninových rozhovorů (další na www.institutvk.cz) nebo výběr několika originálních narozeninových dopisů a přání.

Tak ještě jednou vše nejlepší pane prezidente!

Filip Šebesta

spory třeba s učiteli. Prostě když se mi něco zdálo blbý, tak jsem to říkal nahlas, což dělám koneckonců i teď. Takže jsem i ve škole patřil k takovým těm vždy známým, který nesouhlasil s tím, co se masově a kolektivně dělá. Člověk potřebuje mít kompas, teorii. Jasně vidění světa. Takže to moje protestování proti režimu bylo spíše takovéhle, než že by bylo zakotveno v nějaké jasné koncepci, teorii a podobně.

Kapitola třetí – 60. léta

Poslední týden v červenci 1968 jste se oženil s Livíí, odjel do Tater na svatební cestu a pak přišla srpnová okupace. Vaším jazykem řečeno – ani na vteřinku jste neuvažovali o emigraci?

Byl jsem prostě člověk, který natolik cítí, že patří sem, do této země, že mě nikdy

ani na vteřinku nenapadlo emigrovat. Ani když kolem mě někdo emigroval, třeba moje sestra do Švýcarska, manželky sestra do Austrálie. My jsme ročník, který tehdy nebyl nejmladší a zároveň ještě ne tak totálně zatížený povinnostmi o rodinu. Třeba z mé třídy emigrovala v roce 1968 čtvrtina. Čili to byla tahle generace, ale já jsem věděl, že chci být tady. Opravdu jsem chtěl žít tady a chci tady žít při vši hrůze rodičích se Pirátů a podobných lidí. Chci žít tady, i když nám tady budou vládnout Piráti se STAN, to asi taky nebudu emigrovat.

Jak jste pak vnímal na konci 60. let zlom ve společnosti? Nejprve upálení Palacha, který chtěl probudit rezignovanou společnost, jejíž část pak kolabovala se Sověty?

To by chtělo velkou historii o 70. a 80. letech. Opravdu bylo jasné, že byli lidé kolaborující s velkým „K“. Určitě ano. Nicméně já odmítám i tu mlčící většinu povrchně, z vysoká frajersky označovat za kolaborující. To dělal svět Václava Havla a já jsem s tím nikdy prostě nesouhlasil. Protože kdo jsme žili v 70. až 80. letech, tak jsme se taky snažili dělat maximum. Když jsme byli na pivu v hospodě, tak jsme mluvili bez jakéhokoliv ohlížení se kolem sebe. Naprosto sebevědomě, jistě, suverénně a kriticky. Nebylo to černobílé, jak se nám to dneska snaží namluvit, nebyla to taková ta povrchní historie normalizačních 70. a 80. let. Já ji nepovažuji za férovou, ale ne že bych se tomu chtěl věnovat.

Kapitola čtvrtá – 70. léta

Vy tuhle éru považujete za prázdnou, beznadějnou, smysl života nenaplňující. To říkáte kvůli vyhození z Ekonomického ústavu Akademie věd?

No ne, byl jsem ještě mladý. Něco jiného by bylo, kdyby mě vyhodili v mých 50 nebo 60 letech, když můžete říct, že jste něco udělal. Ale já jsem zrovna začínal, letěl nahoru, psal jsem, různě vystu-

poval a jezdil po světě. A pak přišlo to zaražení, což pro mě samozřejmě byl velký zásah do mého života. Nicméně myslím, že jsem se pořád snažil někde něco dělat, být na pomezí ekonomie a akademického světa. Pořád jsem se snažil. Psal jsem a studoval určité ne méně než někdo, kdo dále seděl v Akademii věd.

Tehdy se zrodila Charta a začaly hony na disidenty. Jak jste tuhle éru vnímal?

Jedna věc je dnešní realita a druhá věc realita tehdejší doby. Obrázek 70. let, že bylo mrtvo a pak najednou Charta, tak ten svět prostě není. Tady byla celá řada seskupení, která se setkávala, diskutovala, vydávala různé pamflety na tohle téma. Já jsem prostě nepatřil do toho seskupení kolem Václava Havla, do té Charty. Byl jsem víc nedaleko demokratické iniciativy Mandlery, Doležala a tak dále. Taky se tam psaly různé samizdaty a kolovalo to v různém počtu exemplářů. Prostě Charta pro mě byli moc lidé spojeni s rokem 1968, a to zejména v mé ekonomické oblasti. Pokoušeli se reformovat nereformovatelné. Takže jsem v tom nic inspirujícího nenacházel. Neříkám, že to nebylo významné, ale jak se z toho udělala významnost dnešním PR nové doby, tak to je velké pokřivení tehdejší reality.

Chcete tím říct, že je přečehovaný vliv Charty 77?

Oceňuji každého, kdo byl ochoten obětovat svůj život a určité výsady, které mu i tehdejší režim poskytoval, za aktivní vystupování proti režimu. Ale nikdy jsem nebyl přívržencem „chartismu“, já jsem si myslel, že tudy cesta nevede, a jsem přesvědčen, že ani nevedla.

A kudy vedla?

Podívejte, to bychom se dostali k dlouhé debatě o konci komunismu. Já prostě ve stovkách vystoupení a projevů v angličtině vždycky říkám „we didn't defeat communism, communism melted down“. My jsme komunismus neporazili, komunismus se rozpustil. My jsme žádní herojové boje s komunismem nebyli. Sousední Polsko, to

Václav Klaus přijímá gratulace ke svým 80. narozeninám (18. června 2021); foto: Michal Růžička, MAFRA

bylo úplně něco jiného. Ti se o pád komunismu se svojí Solidaritou a Walesou zasloužili daleko víc. Když už se to všude kolem zhroutilo, nám to taky trochu spadlo do klína. Nebyli jsme první, kdo dělal revoluční kroky. Ani v roce 1989. Kdekdto snad vzpomíná na Maďarsko, kdekdo vzpomíná na Polsko. My jsme byli jedni z posledních, ale to nekritizují. Takhle se točí různá dějinná kolečka, točí se různou rychlostí, tak to беру.

Kapitola pátá – 80. léta

V souvislosti s normalizační érou také mluvíte o zaprodanosti naší intelektuální a kulturní sféry. Koho nebo co konkrétně myslíte?

Ve svém narozeninovém zamyšlení jsem napsal, že jsem nesnášel tehdejší „svěrákovštiny“ a naději jsem neviděl ani v hrabalovském „pábitelství“. Obojí jsem považoval za jistou formu eskapismu. Podívejte se, pro mě, který byl opravdu považován za antisovětský a antimarxiistický živel, což v mé profesi znamenalo smrtící soud, tak myšlenka, že bych byl v televizi, že bych natáčel film nebo že bych vydal knihu, byla něco tak nemyslitelného, že se mi o tom mohlo jenom zdát. Já jsem takové ty hvězdné filmy, říkám „svěrákovštiny“, nemohl vůbec vydýchat, když jsem to viděl. To jsou lidé, kteří se dneska tváří jako velcí bojovníci s komunismem, ale oni z něho tyli jako málokdo jiný.

Proto jste například Svěrákovu komedii Marečku, podejte mi pero! označil za děsivě, děsivě špatný film?

Žil jsem ve světě lidí, kteří chodili dnes a denně do filmového klubu na vážné filmy, a tam by tenhle film nikdo nehájil. Já vůbec neodmítám, že se to někomu líbí a je to úsměvné a tak dále. Ale mě odpuzovaly právě tyhle filmy, které byly jakoby úsměvné a které vytvářely dojem, že to tady s tím režimem není tak hrozný, vždyť to je bezvadný, co se tady natáčí. To mě odpuzovalo nejvíc ze všeho, protože jsem si myslel, že to prodlužuje komunismus daleko více než nějaké vystoupení izolovaného disidenta tam či onde.

Kapitola šestá – 90. léta

Vaše nejslavnější období, mohli bychom o něm mluvit dva dny. Byl jste premiérem a hlavním hybatelem dění, držel jste moc a vliv. Ale jinak – kdyby o devadesátkách měl vzniknout nějaký film, kdo by vás měl hrát?

Ježíš, to mě ani nenapadlo... to vy někoho vymyslíte.

A měl by to být spíš dokument, komedie, anebo politický thriller?

Thriller to nebyl. Jak se řekne anglicky uphill, byl to prostě pohyb vzhůru. Šlo se nahoru a všichni věděli, že jdeme na

horu, že se situace zlepšuje. Pohyb v éře optimismu, v éře dobré nálady. Špatnou náladu mělo těch pár, kteří rok 1989 nějak zmeškali a měli pocit, že zaostali a zůstali mimo. Že ten vlak jim ušel. A tím byli nervózní a nespokojení. Ale jinak myslím, že pro drtivou většinu našich spoluobčanů to byla úžasná léta. Byla to léta zvratu.

Kapitola sedmá – nultá léta

Byl jste deset let prezidentem, ale už ne tak mocným politikem jako v 90. letech. Spíš jste se soustředil na EU, zelenou ideologii a zpochybňoval globální oteplování.

Vždycky když mi někdo připomene, vy jste byl prezidentem, odvětim: Bezvadný, to jsem byl a byl jsem jím rád. Ale pro mě prostě byla vrcholem devadesátá léta. Tam se něco dělo, tam se něco měnilo. To byla fáze absolutní radikální změny. Ta léta, kdy jsem prezidentoval, už byla léta takového stacionárního nevyvoje. Systém už byl změněn, a jestli se se systémem něco dělo, tak se zhoršoval. Protože naším vstupem do EU jsme přijímali víc a víc regulací, víc a víc státních zásahů a podobně, než jsme my sami zaváděli na začátku 90. let. Takže pro mě vrcholná éra radosti byla samozřejmě ta léta devadesátá. Často říkám, že jako prezident jsem měl vliv, nikoli moc.

Kapitola osmá – současnost

Ted' jste důchodce a pořád každý den chodíte na Hanspaulku do svého Institutu. Vždycky jste odsuzoval dovolenou jako přežitek. Už jste k volnu smířlivější stejně jako k pivu?

Nevim. Přidám si možná párkrát pátek a pondělí nebo něco takového, ale já fakt nejsem dovolenkář. Nejsem člověk, který by jezdil k jižním mořím. Pro mě je dovolená dvouapůldenní seminář v Aténách, každého prvního a druhého července pravidelně každý rok. A k tomu si přidat den dva, zůstat tam a vlézt do moře. To je pro mě dovolená, protože je akční. Protože je funkční, protože něco se tam děje. To je pro mě forma dovolené. A já doufám, že něco takového se mi poštěstí i v covidové éře. I když já žádný covid pas určitě nikdy nedostanu, protože se určitě nenechám očkovat.

Vidíte, a komunisté prosazují pětítýdenní státem garantované dovolené a sociální demokraté mají ve svém programu čtyřtýdenní pracovní týden, v pátek už volno.

Myslím, že optimum by bylo spojit několik těch návrhů. A udělat třídní pracovní týden a pouze šest měsíců práce nebo něco takového. Já myslím, že tihle blázní dnešní doby si myslí, že pečení holubi prostě lítají z nebe a nic se k tomu

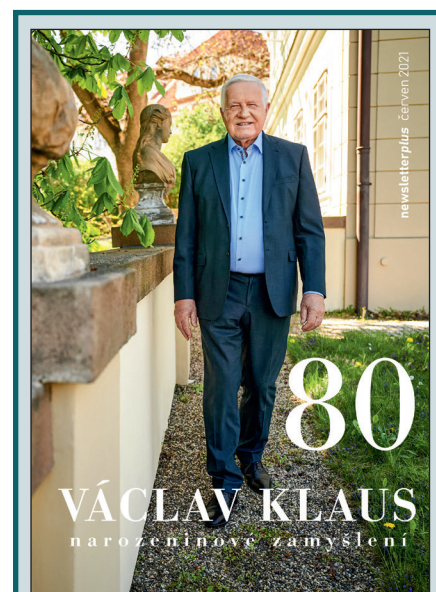
nemusí udělat. Myslím, že snad trošku vytrstání přijde tou zoufalou covidovskou následnou krizí a inflací, která už tuká na dveře. A tak lidé možná usoudí, že je potřeba pracovat. Lidé usoudí, že není možné jenom sedět za pecí a někdo, kdo peče ty vdolky, vám je ještě podává na tu pec.

Přijde mi, že jste někdy až hyperkritický k nastupující generaci, k měnícímu se světu. Jasně, to se na konzervativce sluší a patří. Ale neříkáte si někdy: Sakra práce, nebylo to takhle i za našeho mládí, že naši rodiče a prarodiče na nás nadávali – jó, za nás, to byly časy?

To je naprosto jasné. Ale já si myslím, že ta dnešní zkreslení a zjednodušení generace Pirátů jsou prostě zaváděním něčeho úplně jiného. Těm nejde o politicko-sociální změnu, těm jde o změnu úplně jiného typu. Ti obrací svět naruby. A zdánlivě se tolik nevyvyšují, nevyhrocojí vůči standardní politice a ekonomice, ale učí něčemu jinému. V tom je to novátorské, v tom je to jiné. Ale připouštím, že generace mých pradědečků by také měla pocit, že je konec světa, co se zavedlo po roce 1918 a jaké mravy nastaly. To připouštím. Samozřejmě že řada sebevědomých generací, které zdánlivě novátorsky opovrhují světem svých rodičů, je nekoněčná. Vzpouira těch dnešních však vypadá jako vážnější a bezohlednější, alespoň mně se to zdá.

Václav Dolejší

Publikováno na serveru seznamzpravy.cz
17. června 2021

Newsletter IVK plus 6/2021
Václav Klaus – narozeninové zamyšlení
si můžete zdarma stáhnout na
www.institutvk.cz/newslettery

Myšlenky Václava Klause

Jiří Weigl
výkonný ředitel IVK

Osmdesáté narozeniny jsou významnou příležitostí k ohlédnutí za životem a dílem jubilanta. V případě prezidenta Václava Klause to platí dvojnásob, přestože veřejný prostor je jeho hlasu stále plný a on sám se na žádný zasloužený odpočinek rozhodně nechystá.

Kniha Tomáše Břicháčka je v tomto ohledu nikoliv pouze narozeninovým dárkem oslavenci. Obsáhlý soubor myšlenek, výroků a citátů Václava Klause, jak je v průběhu více než třiceti let pronesl a vyslovil při různých příležitostech k nejrůznějším tématům, je ojedinělým dokumentem o člověku – historické osobnosti a jeho době. Díky Břicháčkově pečlivému studiu textů a projevu bývalého prezidenta získáváme na jednom místě zhuštěný pohled na názorový a myšlenkový svět člověka, který více než kdokoli jiný utvářel nejnovější dějiny naší země.

Pozorný čtenář jeho textů brzy zjistí, že jeho názory jsou stále a téměř nevyžadují korekci ani po letech.

Osobnost, s jejímž jménem a dílem je spojeno třicet uplynulých let našeho života a která je v politice stále fakticky přítomna, přirozeně a nevyhnutelně poutá pozornost široké veřejnosti, novinářů i akademiků. Málokoho nechává Václav Klaus lhostejným. Je to proto, že on v nejvyšších ústavních funkcích nebyl pouze prázdným symbolem převratné doby, na jehož konkrétní státnické činy si ani současníci nedokážou vzpomenout. Byl člověkem, který vždy nesl svou kůži na trh. V rozhodujících dějinných chvílích se rozhodl postavit do čela a nebál se na sebe vzít zodpovědnost a národ vést, což znamenalo nejenom ukázat směr, ale také jej konkrétními promyšlenými politickými kroky a praktickými činy naplnit.

Za ony tři dekády nejsou se jménem Václava Klause spojeny pouze zásadní historické události, jež formovaly naši současnost, jako byla transformace ekonomiky i společnosti, rozdělení československé federace a mnoho dalších. Od roku 1918 náš nejdéle sloužící premiér a deset let hlava státu patří po celé toto období až do dneška k největším hybatelům veřejné diskuse v naší zemi. Je tím, kdo svou permanentní aktivitou ve veřejném prostoru i na akademické půdě otevíral a vedl diskuse o klíčových otázkách doby. Ta se sice mění, svět kolem nás s ní, vystřídaly se generace a s nimi i témata a akcenty v politice i v životě společnosti. Václav Klaus však zůstává aktuálním stále, protože jeho

zásadní témata, jimiž jsou lidská svoboda, demokracie, svobodný trh, politika jako střet idejí, český národ a národní stát a jeho místo v Evropě, nejsou pro občana méně závažná a méně v ohrožení, než tomu bylo po pádu komunismu a v době transformace.

Václav Klaus je člověk pevného ideového zázemí, které plyne z jeho hluboké erudice mající základ ve společenských vědách s ekonomikou v čele a které upevnila unikátní zkušenost dlouhých let na špičce domácí i evropské politiky. Pevné ideové zakotvení mu dalo kompas v bezprecedentních situacích po pádu komunismu, stejně tak jako mu umožňuje dnes orientaci v informační kakofonii světa sociálních sítí a všemožných „fake news“ nejrůznější proveniencí. Díky němu umí vystihnout podstatu dějů a problémů a jasně ji pojmenovat. Jeho ostrý pohled často vidí do budoucnosti a umožňuje mu zachytit budoucí hrozby a rizika. Proto se jeho soudy a výroky tak často ukázaly jako pravdivé a téměř jasnozřivé. S odstupem času to musejí přiznat mnozí, kteří jej za ně dříve kritizovali.

Na Václavu Klausovi je pozoruhodná šíře jeho obzoru a názorová konzistentnost. Pozorný čtenář jeho textů brzy zjistí, že jeho názory jsou stále a téměř nevyžadují korekci ani po letech. To je málo obvyklé. Tuto názorovou stálost mu umožňují základní ideová východiska, na nichž jeho myšlení stojí. Jejich základem je víra ve svobodného člověka a jeho schopnosti a úcta k přirozenému řádu věcí. Svobodný jednatel, rodina a národ jsou pro něho přirozené stavební kameny světa, v němž stojí za to žít a vychovávat děti. Konzervativní přesvědčení o možnostech hayekovské lidské akce (human action) a zásadní nedůvěra k sociálním utopiím všeho druhu (human design) prostupují celým klausovským myšlenkovým světem. Jeho čisté uvažování, které si přinesl z ekonomické vědy, mu umožňuje jasně odhalovat a pojmenovávat podstatu dějů a myšlenek, s nimiž je ve veřejném prostoru konfrontován. Bývá při tom ve svých výrocích ostrý a někdy i radikální a nekompromisních postojů se v pravou chvíli nebojí.

Svobodný jednatel, rodina a národ jsou pro něho přirozené stavební kameny světa, v němž stojí za to žít a vychovávat děti.

Za všechny pár příkladů – byl to on, kdo jako jediný v polistopadové nejistotě vyhlásil za cíl obnovení kapitalismu, vytyčil k tomu reálný program a vyloučil „třetí cesty“. Byl to on, kdo neváhal vytvořit u nás standardní politický systém založený na politických stranách, kdo odvážně

a překvapivě prosadil zrušení RVHP, byl to on, kdo první pochopil, že Československo se proti vůli Slováků udržet nedá, a stát racionálně a v dobrém dokázal rozdělit. Byl u nás první, kdo viděl rizika skrytá v megaprojektu evropské integrace a od počátku na ně upozorňoval, což činí stále.

Vždy byl mužem víze, o níž dokázal přesvědčit ostatní.

Vždy byl mužem víze, o níž dokázal přesvědčit ostatní. Nic mu nebylo a není cizější, než dnešní styl politiky založený na podbízení se voličům či jejich mediální manipulaci. Jeho ideálem je racionální svobodný občan, jehož se snaží přesvědčit o svých názorech. Spoléhá na jeho rozum, nikoliv na iracionalitu a strach.

Svět Václava Klause je optimistický, plný aktivity a důvěry v člověka a jeho síly. Nevěřící státu a jeho úředníkům, odmítá paternalismus a občanskou pasivitu, s níž počítá většina ideových protivníků. Sám bytostně intelektuál odmítá naduté intelektuálské elitářství a s ním spojené představy o vybudování nového lepšího světa za zády a na úkor občanů. Proto je tak kategorickým odpůrcem všech dnešních environmentalistických, progresivistických a globalistických hnutí a jejich ideologií, neboť v nich správně vidí novou hayekovskou cestu do otroctví, daleko nebezpečnější než starý komunismus. Proto je tolik frustrován sebedestrukci dnešního Západu, jíž jsme dnes svědky. Pandemie nemoci Covid-19 tento proces výrazně akcelerovala, a proto se její zneužití stalo dalším významným klausovým tématem poslední doby.

Svět Václava Klause je optimistický, plný aktivity a důvěry v člověka a jeho síly.

Břicháčkův výběr myšlenek, vyjádření, výroků a citátů Václava Klause představuje přehledný, tematicky utříděný a chronologicky řazený dokument o názorech, postojích a myšlenkovém světě této vynikající osobnosti. Bude každému neocenitelným průvodcem pro porozumění době nedávno minulé, dnešku i budoucnosti. Bude neocenitelnou pomůckou komukoli, kdo se dnes či v budoucnu bude chtít Václavem Klausem a jeho dobou zabývat. A oslavenci samotnému snad připomene slova, události i příležitosti, které utvářely jeho mimořádný život. I proto IVK tuto knihu jako dárek k životnímu jubileu svému zakladateli vydává.

11. května 2021

Předmluva ke knize *Myšlenky* (viz str. 7).

VÝBĚR Z PŘÁNÍ K 80. NAROZENINÁM VÁCLAVA KLAUSE

Prezident Zeman popřál Václavu Klausovi k 80. narozeninám

Milý Václave, když prezident píše prezidentovi k významnému životnímu jubileu, většinou se použijí osvědčené zdvořilé věty, které se jistě dobře vyjímají na hlavičkovém papíře a v médiích. Nyní jsme ale v opravdu unikátní situaci, protože prezident píše dopis prezidentovi, především však jde o list určený příteli a názorovému oponentovi. A to vše činí tuto situaci vzácnou, vzhledem k tomu, v jakém světě nyní pobýváme. Rád bych se tomuto tématu věnoval pěkně popořádku.

Nejprve začnu Pražským hradem. Osud, Bůh, dějiny, můžeme použít různá pojmenování, prostě výslednicí běhu času bylo, že jsem se stal Tvým nástupcem ve funkci prezidenta republiky. Byl jsi po celých deset let výrazným prezidentem s jasnými názory, žádný zaprášený oleandr někde v koutku, žádná nic neříkající prázdná schránka bez špetky odvahy. Nejen v šedi politického průměru jsi byl výjimečným prezidentem republiky, což vyvolávalo zlost neschopných, ale i všehoschopných. Jistě sám vidíš, že v tomto se doba nezměnila. Možná, že těch šedivých myší poněkud přibýlo.

Jenže prezidenství, ač jistě velevýznamné, je jen částí Tvého životního příběhu. Politika Tě, a to nás opět spojuje, provází již desítky let. Mnoho jsme se potýkali, střetávali, přeli, slovy se častovali. Ale vždy zde byla úcta k názoru toho druhého. Žádné, teď už nikdy! Mnozí to nechápali, protože vidí svět jako místo zápasů absolutních, kde není prostor pro přemýšlení, ale jen k odvetě. Budoucnost proto dobře ocení, jsem si jist, tolik kritizovanou opoziční smlouvou, Tvé prezidenství i čas po něm následující. Protože v tom všem byla a je již zmíněná odvaha.

Oba pamatujeme velké dějinné zvraty, prožili jsme je aktivně a byli jsme jejich součástí. Ačkoliv jsme na dění měli často velmi odlišné názory, vždy jsme spolu dokázali diskutovat. V době po srpnové okupaci v roce 1968, tedy za normalizace, jsme si v omezených podmínkách dokázali vybudovat ostrůvky svobody pro debatu. Mnoho z těch, kteří se nás dnes snaží poučovat a tváří se jako chodící reklamy na demokracii, bylo tiše zalezlých v KSČ nebo kdekoliv v normalizačních závětrích. Vlastně mne napadá, že právě ta závětrí Ti byla vždy cizí. Ať už šlo o disputaci ekonomickou, politickou nebo hodnotovou,

řekněme nadčasovou, neschovával jsi se a s otevřeným hledím jsi promlouval. Polemizoval.

I teď, kdy se svět noří do uniformní šedi ubíjející názorovou pluralitu – bez níž je ale svoboda mrtva – pronášíš jasné názory. Navzdory novinářům, kteří tak rádi slouží mocným, navzdory politickým trpaslíkům, kteří odezírají přání ze rtů velmocí, tak, jako už tomu bylo tolikrát v české minulosti. Nabízí se mi napsat, že patříš mezi poslední mohykány svobody. Jenže, jak víš, považují se za informovaného optimistu. Tedy jinak, z Tvé svobodomyšlnosti budou čerpat naši nástupci, kteří ztouží po svobodě bez přívlastků a balastu ideologií.

Milý Václave,

teď to nejdůležitější. Přeji Ti pevně zdraví. Přeji Ti dobrou mysl i v těch nejsložitějších situacích. Přeji Ti, abys měl stále kolem sebe přátele. A prorocky dodávám, že jsi jistě ve prospěch této krásné země ještě neřekl poslední slovo.

Tvůj

Miloš Zeman

Publikováno v časopise Xantypa
červen 2021

Blahopřejný dopis Václavu Klausovi k 80. narozeninám od maďarského premiéra Viktora Orbána

Vážený pane Prezidente, dovoluji mi, prosím, abych Vám touto cestou srdečně poblahopřál k Vaším 80. narozeninám.

Po dlouhých dvaceti letech probíhá v Evropě opět boj za nezávislost. Do boje se tentokrát vydáváme v zájmu zachování našich křesťansko-konzervativních tradic, suverénních národních států a středoevropské identity. Váš vzor je významným záchytným bodem

v tomto boji. Nejen, že jste vedl svou zemi k tržnímu hospodářství, a tím k branám nové éry, ale sehrál jste také významnou roli v tom, aby se střední Evropa stala hospodářským motorem našeho kontinentu.

Těší mne, že jsem Vás v roce 2018 mohl dvakrát přivítat v Budapešti a naskytl se nám příležitost prohloubit naše přátelství při úvahách o výzvách stojících před Evropou a o budoucnosti našeho regionu.

Jsem vděčný za Vaši neutuchající podporu Maďarska a v tomto ohledu mne naplňuje hrdostí, že Vám, pane Prezidente, mohu poblahopřát nejen jako svému dobrému příteli, ale i jako dobrému příteli celého maďarského národa.

Nechť Vám Pán Bůh dopřeje dlouhý život!

Viktor Orbán

Budapešť, 19. června 2021

Blahopřejný dopis Václavu Klausovi k 80. narozeninám od místopředsedkyně vlády a ministryně financí Aleny Schillerové

Vážený pane profesore, přijímám prosím mé srdečné blahopřání k Vašemu úžasnému životnímu jubileu.

Především mi dovoluji poděkovat za Vaši skvělou práci, kterou jste pro Českou republiku a její občany vykonal jako dlouhodobě politicky činná osobnost našeho veřejného života. Současně obdivuji, s jakou upřímností a vervou jste zůstal věrný

veřejnému dění, společenským a ekonomickým otázkám, i po odchodu z aktivní politiky.

Nemálo svého času a energie jste věnoval také Ministerstvu financí České republiky, což zvláště oceňuji. Svoji práci se snažím navázat na základní stavební kameny moderního finančního systému, který jste zde v letech 1989–1992, jako první polistopa-

dový ministr financí svobodného Československa, postavil.

Přeji Vám vše nejlepší, pevné zdraví, spokojenost a pohodu v osobním životě a v neposlední řadě také mnoho úspěchů v další práci.

S úctou

Alena Schillerová
Praha, 18. června 2021

Kardinál Duka popřál Václavu Klausovi k 80. narozeninám

S postavou prezidenta Václava Klause mám spojená léta obnovování vztahu církve a státu v duchu partnerství a vzájemného respektu. Poprvé jsme se setkali v roce 1990, v rámci prvních vyjednávání o pozici církve ve svobodném státu. Nemluvil bych tu pravdu, kdybych na tento čas vzpomínal s nostalgii. Církve potřebovala do začátku navrátit komunisty zabavené budovy, aby mohla ve svobodné společnosti fungovat, a ministr financí musel vystupovat jako strážce státní kasy.

Troufám si říci, že se tento přístup změnil při pouti k 600. výročí umučení sv. Jana Nepomuckého v Nepomuku (1993), který je mimo jiné i rodným regionem rodiny Václava Klause. Jeho tehdejší účast jsem vnímal jako snahu o navázání spolupráce. Vidím pak jako symbolické, že jsme se letos opět setkali při oslavách 300. výročí beatifikace sv. Jana Nepomuckého. Opět v Nepomuku. To už jsme spolu hovořili s odstupem tří dekád, oba jako takoví trilobiti, jedni z posledních zástupců odcházející generace, která utvářela devadesátá léta.

Musím vyzdvihnout, že jsme při první zmíněné pouti našli společnou řeč. Václav Klaus si plně uvědomil, což tehdy nebylo samozřejmostí, nutnost uspořádání vztahu

církve a státu, a to jak na straně občanské společnosti, tak i samotné církve. Kroky, které Václav Klaus v tomto vztahu učinil, plně respektovaly kooperační model. To se projevilo nejenom jeho účastí na setkáních se samotnými biskupy v rámci jednání biskupské konference, ale i u nich v diecézích. V paměti mi pak zůstává jeho návštěva Hradce Králové, kde jsem byl tehdy biskupem, aby poblahopřál k devadesátým narozeninám arcibiskupovi Karlovi Otčenáškovvi. Jeho kroky nadále vedly k překonání některých napětí, která se objevovala už při vzniku Československé republiky. Církve se tak mohla stát součástí naší společnosti, když byla vpuštěna do nemocnic, vězení, armády, k policii, v rámci tzv. kategoriální pastore. Důležité bylo i umožnění účasti církve na vzdělávacích, sociálních a zdravotnických aktivitách státu, které jsou projevem církve služebné. Nesmím ani zapomenout na ochotu prezidenta Klause napomáhat církvi v oblasti památkové činnosti a kultury, a to jak na úrovni našeho státu, tak

i mezinárodně. Vrcholem se mu pak v tomto ohledu stala návštěva papeže Benedikta XVI. v roce 2009 v Praze, později i účast na svatováclavské pouti ve Staré Boleslavi.

Chtěl bych tedy prezidentu Václavu Klausovi k jeho jubileu, které mě za necelé dva roky také čeká, popřát mnoho zdraví, trpělivosti s naší společností a především – mnoho sil v jeho celoživotním tématu, kterým je obava o osud skutečné svobody, ať už se bavíme o svobodě ekonomické, lidské či společenské. Naše setkání se vždy nesla v duchu vzájemného naslouchání, doprovázel je humor i občasná přátelské popíchnutí. Nikdy jsem se u něj ale neseťkal s pokleslými způsoby, do nichž dnes v naší zemi tak často upadá politická debata. I proto chci říci, že si Václava Klause vážím jako jednoho z našich mála současných státníků a velkých politiků, který si za svou práci a aktivitu pro naši zemi zaslouží naše skutečné poděkování.

Dominik kardinál Duka

Publikováno v časopise Xantypa, červen 2021

Blahopřejný dopis Václavu Klausovi k 80. narozeninám od izraelského diplomata Rona ProSORa

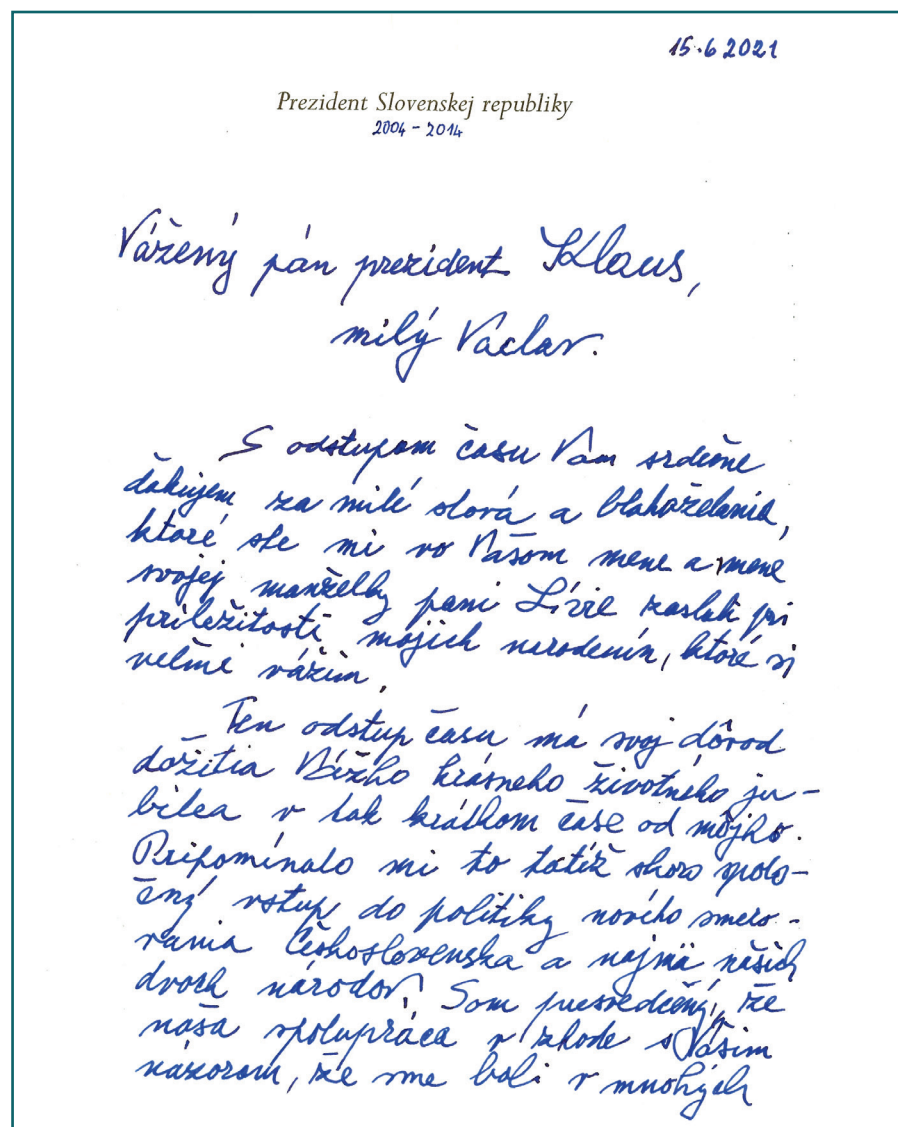
Dear Václav,

In Hebrew, we say of someone that reaches the age of 80 that he has reached „heroism“. You, however, have already been seen as a hero by many for decades. With your free spirit, independent thinking and somewhat provocative views, you have been challenging the existing paradigms with your firm devotion to the truth, even when it was not salonfähig.

Václav, I always enjoy talking to you and hearing you. You are a breath of fresh air in the world of international relations and give me hope that there are still people in Europe that understand the world as it is, not as they wish it to be. It is no wonder, therefore, that under your leadership, the relations between Israel and the Czech Republic reached new heights.

Václav, I wish you many happy returns good health and keep on thinking out of the box.

Big Hug
Ron ProSOR

Faksimile z dopisu bývalého slovenského prezidenta Ivana Gašparoviče

Blahopřejný dopis Václavu Klausovi k 80. narozeninám od pana Evžena Hlinovského

Vážený pane prezidente,

Vašich osmdesát let jste využil tak užitečně jako sotva někdo v širém okolí. Udělal jste pro občany víc než tisíce politiků a paláce plné úředníků.

Objevil jste se jak malý zázrak přesně v pravou chvíli dokonale připraven na to, abyste vedl zcela základní institucionální změny. Ovlivnil jste významně český

stát oživením konzervativního myšlení v hlavách tisíců lidí u nás – to by bez Vás nebylo. To zůstává nyní trvale v naší polistopadové kultuře. Čtu Vaše texty třicet let, takových lidí je u nás mnoho a nepřeháním, když říkám, že v každém textu najdu něco, proč se ho vyplatilo číst. Kdyby to byly jen kritiky progresivismu, časem by nebylo proč to číst, ale jsou to stále živé

a poctivé analýzy skutečnosti, ty jsou dnes všude ve světě vzácností.

Také jste vychoval velmi talentovanou nádeži pro naši politiku – syna Václava.

Přeji Vám ještě mnoho času, který dokážete využít jako nikdo druhý.

S úctou

Evžen Hlinovský
19. června 2021

KNIŽNÍ NOVINKY EDICE IVK

Myšlenky

Václav Klaus
(Tomáš Břicháček – ed.)

Za tři dekády našeho polistopadového vývoje nejsou se jménem Václava Klause spojeny pouze zásadní historické události, jež formovaly naši současnost. Václav Klaus rovněž patří k největším hybatelům veřejné diskuse v naší zemi. Je to člověk pevného ideového zázemí, které plyne z jeho hluboké erudice mající základ ve společenských vědách a které upevnila unikátní zkušenost dlouhých let na špičce domácí i evropské politiky. Pevné ideové zakotvení mu dalo kompas v bezprecedentních situacích po pádu komunismu, stejně tak jako mu dnes umožňuje orientaci v informační kakofonii „světa sociálních sítí“.

Na Václavu Klausovi je pozoruhodná širší jeho obzora a názorová konzistentnost. Pozorný čtenář jeho textů brzy zjistí, že jeho názory jsou stále a téměř nevyžadují korekci ani po letech. Celá tato kniha má být právě o silných, přesvědčivých názorech a slovech – o slovech, která se vršila v uplynulých třech desetiletích v Klausových knihách, článcích, projevech, rozhovorech, a která jsou odrazem jeho pevných názorů, jeho konzistentního myšlenkového světa. Tyto ideje mnohé formovaly a ve šťastnějších letech naší polistopadové minulosti významně spoluutvářely život v naší zemi.

Citáty Václava Klause do knihy, která vznikla u příležitosti jeho 80. narozenin, vybral a uspořádal Tomáš Břicháček.

Myšlenky. Václav Klaus. (Tomáš Břicháček – editor). Praha, Institut Václava Klause 2021, ISBN 978-80-7542-078-7.

Free Society Fatally Endangered. Václav Klaus. (Tomáš Břicháček – editor). Praha, Institut Václava Klause 2021, ISBN 978-80-7542-078-7.

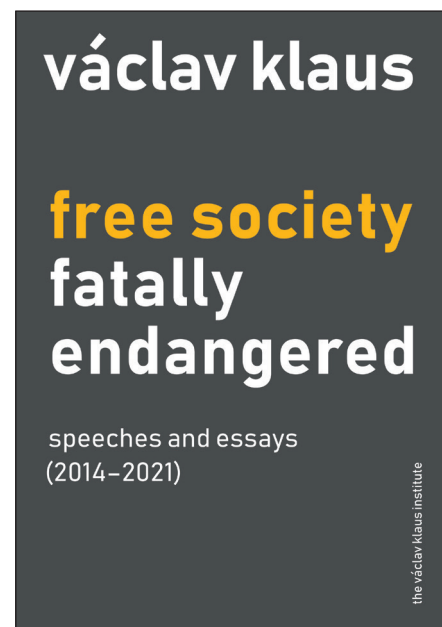
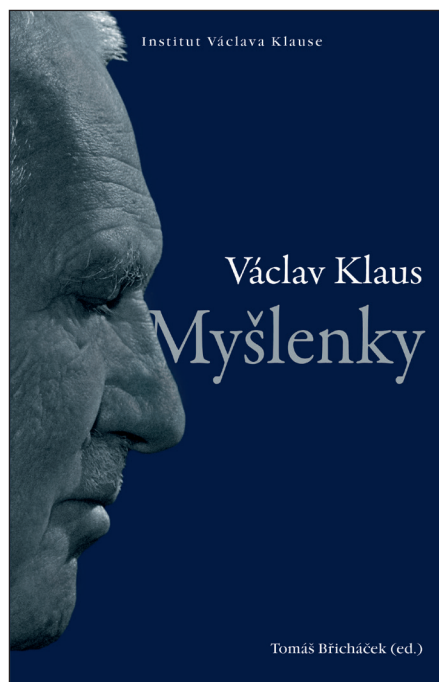
416 stran, cena 499 Kč, www.institutvk.cz

Free Society Fatally Endangered

Václav Klaus

Mluví nebo přednáší-li politik za hranicemi své země, umožňuje mu to na chvíli podstoupit od každodenní pěny dní a povznést se nad domácí politické spory. Nesklouzne-li ke snaze pustit se do hodnocení obdobných problémů za hranice-

mi, naskýtá se mu jedinečná příležitost promluvit s vyšší mírou obecnosti o tématech, která jdou za horizont každodenního života.

ních sporů. Přesně taková jsou i zahraniční vystoupení Václava Klause. Kniha Free Society Fatally Endangered (Svobodná společnost smrtelně ohrožena) je sborník

kem anglických esejů a projevů Václava Klause, které pronesl či publikoval v letech 2014–2021 napříč celým světem. Od Washingtonu po čínský Wuzhen, od Petrohradu po Tel Aviv, od Moskvy, Soči, přes Istanbul, Paříž, Vídeň až po marocké město Dachla.

„Rád bych vyjádřil své silné přesvědčení, že tato kniha se svým provokujícím názvem *Free Society Fatally Endangered* si najde své čtenáře, nabídne jim inspirující možnosti přemýšlet o světě okolo nás a přesvědčí je, že svobodnou společnost musíme bránit. Ne někdy zítra, ale už dnes. To je základním poselstvím této knihy“, říká o knize v předmluvě Ivo Strejček.

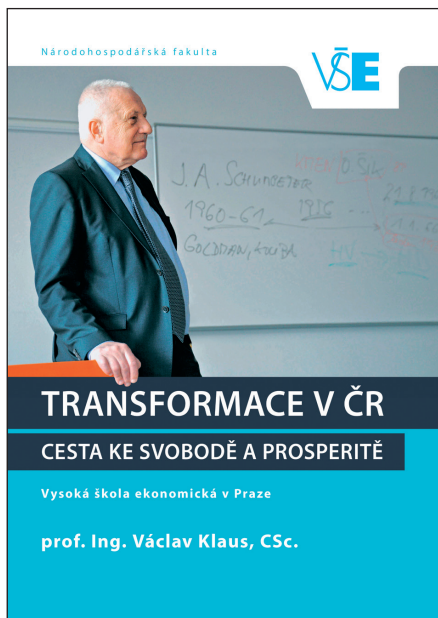
Free Society Fatally Endangered. Václav Klaus. Praha, Institut Václava Klause 2021, ISBN 978-80-7542-076-3.

312 stran, 299 Kč, www.institutvk.cz

Transformace v ČR: cesta ke svobodě a prosperitě

Václav Klaus

Publikace *Transformace v ČR: cesta ke svobodě a prosperitě* prof. Václava Klause není standardní učebnicí, nejsou to běžná vysokoškolská skripta. Tak, jako není úplně běžná výuka vedená bývalým prezidentem,

tem, tak je ojedinělý i text, který tvoří páteř jeho kurzů o české transformaci a tuto knihu. Jde o hutný ekonomický a hospodářskopolitický esej popisující nejen samotnou transformační éru pohledem jejího hlavního hybatele. Autor svůj text konstruuje se snahou o načrtnutí širšího kontextu české transformační éry a s vědomím, že přednáší generaci narozené až po ukončení klíčových okamžiků naší transformace.

17. června 2021 Václav Klaus v sídle IVK představil a pokřtil své čtyři nové knihy.
foto: Michal Růžička, MAFRA

Transformace v ČR: cesta ke svobodě a prosperitě. Václav Klaus. Praha, Oeconomica 2021, ISBN 978-80-245-2418-4.

96 stran, 200 Kč, www.institutvk.cz

Podtrženo – Výpisky z četby let 1970–2020

Václav Klaus

Podtrženo – osobitá forma memoárů Václava Klause přináší původně privátní výpisky z četby většinou ekonomické literatury z let 1970–2020, komentované nyní s nadhledem časového odstupu. Do autorova duchovního světa patří – ve škále postojů od akceptace po negaci – dlouhá řada osobností od Marxe přes Misesa a Samuelsona až po naše současníky, ekonomové se na stránkách této knihy setkávají s umělci (Böll, Lennon, Orwell, Solženicyn...), politiky (Gorbačov, Reagan, Thatcherová, Trump...), ale třeba i s papežem Františkem nebo Gretou Thunbergovou.

Podtrženo. Václav Klaus. Praha, Echo Media 2021, ISBN 978-80-907-4063-1.

232 stran, 349 Kč, www.institutvk.cz

Předplatné IVK

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, newslettery plus, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 660 Kč.
Studentské předplatné 330 Kč.

předplatne@institutvk.cz